

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

UMETNOSTNA ZGODOVINA

Izpitna pola 1

Četrtek, 5. junij 2025 / 90 minut (60 + 30)

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Konceptni list je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 90 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 60 minut, za reševanje dela B pa 30 minut.

Izpitna pola v delu A vsebuje 5 nalog polodprtega tipa, od katerih izberite in rešite 4, v delu B pa 3 naloge odprtega tipa, od katerih izberite in rešite eno. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 80, od tega 60 v delu A in 20 v delu B.

Vse slike so v priloženi barvni prilogi.

V preglednicah z "x" zaznamujte, katere naloge naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prve štiri naloge, ki ste jih reševali v delu A, in prvo nalogo, ki ste jo reševali v delu B.

Del A				
1.	2.	3.	4.	5.

Del B		
6.	7.	8.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutek naloge dela B, ki ga lahko napišete na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 24 strani (1–24), od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 12 strani (25–36).

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

OBRNITE LIST.

DEL A**1. naloga: Egipčanska umetnost**

1.1. Poimenujte stavbo na sliki 1.1.

(1)

Razložite dve njeni arhitekturni značilnosti.

(2)

Pojasnite, zakaj je stavba pomembna v razvoju grobne arhitekture v starem Egiptu.

(1)
(4 točke)

1.2. Na sliki 1.2 je votivni predmet. Pojasnite izraz.

(1 točka)

1.3. Na dekoraciji na slikah 1.2 in 1.3 je figura upodobljena v egipčanskem kanonu. Pojasnite ta izraz.

(1)

Navedite še dve oblikovni značilnosti upodabljanja v egipčanski umetnosti.

(2)
(3 točke)

1.4. Najlepše ohranjene slikarije so v skalnih grobnicah. Kje so najbolj znane skalne grobnice v Egiptu?

(1)

Kaj je osrednja tema poslikave takšnih grobnic?

(1)
(2 točki)

1.5. Na slikah 1.4 in 1.5 je upodobljen kraljevi par. Primerjajte upodobitvi in pojasnite tri oblikovne značilnosti, po katerih se upodobitvi razlikujeta.

(3 točke)

1.6. Vladavino faraona na slikah 1.5 in 1.6 zaznamujejo vidne spremembe v umetnosti. Poimenujte vladarja na slikah in razložite, s katerimi reformami so povezane spremembe, vidne v umetnosti.

(2 točki)

2. naloga: Umetnost antične Grčije

2.1. V katerem obdobju grške antične umetnosti se je pojavila prva kamnita sakralna arhitektura?

_____ (1)

V katerem obdobju je grška umetnost dosegla svoj vrh?

_____ (1)

Imenujte obdobje grške antike po smrti Aleksandra Velikega.

_____ (1)
(3 točke)

2.2. Med najstarejša ohranjena svetišča spada Herino svetišče na sliki 2.1. Prepoznajte stebni red, v katerem je zgrajeno to svetišče, in ga z dvema navedbama opišite.

stebni red: _____ (1)

opis: _____

_____ (2)
(3 točke)

2.3. Poimenujte prostor in mesto na sliki 2.2.

_____ (1)

Napišite imeni dveh svetišč, ki sta tam.

_____ (2)
(3 točke)

2.4. Ob slikah 2.3 in 2.4 imenujte neposredno spoznavni motiv.

(1)

Napišite, katera novost v postavitvi človeške figure je razvidna iz dela na sliki 2.4. Razložite to novost.

(1)
(2 točki)

2.5. Navedite dve oblikovni novosti, ki sta razvidni pri kipih na slikah 2.5 in 2.6.

(2 točki)

2.6. Imenujte boga na sliki 2.5 in napišite, bog česa je.

(1 točka)

2.7. Pojasnite, zakaj so osebe na sliki 2.6 napadle kače.

(1 točka)

3. naloga: Zgodnjekrščanska umetnost

3.1. Pojasnite, za katero vrsto stavb gre na slikah 3.1 in 3.2.

slika 3.1: _____

slika 3.2: _____
(2)

Katero arhitekturno zasnovo prepoznate na slikah 3.1 in 3.1a ter 3.2 in 3.2a?

sliki 3.1 in 3.1a: _____

sliki 3.2 in 3.2a: _____
(2)
(4 točke)

3.2. Prepoznajte šest glavnih prostorskih delov stavbe na sliki 3.1 in jih poimenujte.

(3 točke)

3.3. Poimenujte umetniško delo na sliki 3.3.

(1)

Na umetniškem delu na sliki 3.3 prepoznajte en biblijski prizor in ga poimenujte.

(1)
(2 točki)

3.4. Katere ikonografske motive, povezane z Jezusom, prepoznate na slikah 3.4 in 3.5?

slika 3.4: _____

slika 3.5: _____ (2)

Na sliki 3.4 opazimo še en simbol, povezan z Jezusom. Prepoznajte ga in pojasnite njegov pomen.

(1)
(3 točke)

3.5. Katero slikarsko tehniko prepoznate na sliki 3.5? Poimenujte jo.

(1)

Navedite dve oblikovni ali vsebinski značilnosti upodobitve Jezusa na sliki 3.5.

(2)
(3 točke)

4. naloga: Italijanska renesančna arhitektura

4.1. Kaj je po funkciji stavba na slikah 4.1, 4.1a in 4.1b?

(1)

Navedite tri bistvene značilnosti zasnove te stavbe.

(3)

Kdo je bil njen naročnik?

(1)
(5 točk)

4.2. Oglejte si slike 4.2, 4.3 in 4.4. Katera dva arhitekturna elementa oziroma motiva vsaka posamezna renesančna stavba prevzema iz antične arhitekture?

slika 4.2: _____

slika 4.3: _____

slika 4.4: _____

(3 točke)

4.3. Katero tlorisno zasnovo so renesančni arhitekti radi uporabljali pri snovanju krščanskih cerkva (slika 4.3)?

(1 točka)

4.4. Katere stavbe na slikah od 4.1 do 4.5 spadajo v katero renesančno obdobje?

zgodnja renesansa: _____

visoka renesansa: _____

pozna renesansa: _____

(3)

Katera izmed stavb na slikah 4.1 do 4.5 najbolj ustreza oblikovnim načelom manierizma?

številka slike: _____

(1)
(4 točke)

4.5. Navedite štiri estetske značilnosti visokorenesančne arhitekture.

(2 točki)

5. naloga: Leonardo da Vinci

5.1. Določite obdobje, v katerem je ustvarjal umetnik, predstavljen z umetninama na slikah 5.1 in 5.2, in njegovo ustvarjanje časovno opredelite.

(1)

Sodobniki so umetnika označili z izrazom *l'uomo universale*. Pojasnite pomen tega izraza.

(1)
(2 točki)

5.2. Leonardo velja za mojstra *zračne perspektive*. Razložite izraz.

(1)

Z Leonardom povezujemo izraz *sfumato*. Pojasnite tujko.

(1)
(2 točki)

5.3. Na primeru Leonardovih del na slikah 5.1 in 5.2 razložite še tri oblikovne značilnosti obeh del (kompozicija, figure, svetloba ...).

(3 točke)

5.4. Prepoznajte motiva na slikah 5.1 in 5.2 in ju razložite.

slika 5.1: _____

(2)

slika 5.2: _____

(2)

V obeh delih vidimo slutnjo o usodi glavnega protagonista. Pojasnite, kako se ta izraža.

(1)
(5 točk)

5.5. Leonardo je močno vplival na sodobnike, predvsem umetnike mlajših generacij. Poimenujte slikarja dela na sliki 5.3 in pojasnite, kako se je umetnik v tem delu poklonil velikemu mojstru.

(2)

Za umetnika na sliki 5.4 večkrat uporabljajo izraz severni Leonardo. Pojasnite, kaj povezuje oba umetnika.

(1)
(3 točke)

DEL B**6. naloga**

Oglejte si umetniško delo na slikah 6.1, 6.1a in 6.1b ter ga predstavite.

1. Zapišite ime umetnika ali skupine (razen če gre za anonimnega umetnika ali anonimno skupinsko delo), naslov umetniškega dela (pri arhitekturi pa njegovo ime in kraj, kjer stavba stoji), vsaj približen čas nastanka, tehniko ali material, približno velikost in delo slogovno opredelite.
(4 točke)
 2. Razčlenite oblikovne značilnosti dela (oblikovanje telesnosti, oblikovanje prostora (perspektiva), kompozicija, barve, svetloba, tekstura ...; pri kiparstvu in arhitekturi še prostornina, masa, struktura ...) tudi glede na njegove materialne značilnosti in posebnosti v tehnično-obrtni izvedbi.
(3 točke)
 3. Razčlenite vsebinske značilnosti dela (ikonografski motiv, tema, sporočilo ...).
(3 točke)
 4. Navedite okoliščine nastanka umetnine, umetniške vplive in pomen za umetnost.
(3 točke)
 5. Primerjajte delo na slikah 6.1, 6.1a in 6.1b s tistim na slikah 6.2 in 6.2a glede na vsebino in obliko ter vplive na kasnejšo arhitekturo. Poudarite tako podobnosti kot razlike.
(4 točke)
 6. Primerjalno opredelite svoj odnos do obeh del.
(2 točki)
 7. Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.
(1 točka)
- Skupaj 20 točk*

Odgovarjajte tako, da navajate elemente naloge v zaporedju, danem v vprašanjih. Besedilo oblikujte v smiselno povezanih povedih. Izogibajte se splošnim opredelitvam. Besedilo naj bo dolgo od 200 do 350 besed (približno 1–3 strani).

7. naloga

Oglejte si umetniško delo na slikah 7.1 in 7.1a ter ga predstavite.

1. Zapišite ime umetnika ali skupine (razen če gre za anonimnega umetnika ali anonimno skupinsko delo), naslov umetniškega dela (pri arhitekturi pa njegovo ime in kraj, kjer stavba stoji), vsaj približen čas nastanka, tehniko ali material, približno velikost in delo slogovno opredelite.
(4 točke)
 2. Razčlenite oblikovne značilnosti dela (oblikovanje telesnosti, oblikovanje prostora (perspektiva), kompozicija, barve, svetloba, tekstura ...; pri kiparstvu in arhitekturi še prostornina, masa, struktura ...) tudi glede na njegove materialne značilnosti in posebnosti v tehnično-obrtni izvedbi.
(3 točke)
 3. Razčlenite vsebinske značilnosti dela (ikonografski motiv, tema, sporočilo ...).
(3 točke)
 4. Navedite okoliščine nastanka umetnine, umetniške vplive in pomen za umetnost.
(3 točke)
 5. Primerjajte delo na slikah 7.1 in 7.1a s tistim na sliki 7.2 glede na vsebino, obliko in vplive na njegov nastanek. Poudarite tako podobnosti kot razlike.
(4 točke)
 6. Primerjalno opredelite svoj odnos do obeh del.
(2 točki)
 7. Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.
(1 točka)
- Skupaj 20 točk**

Odgovarjajte tako, da navajate elemente naloge v zaporedju, danem v vprašanjih. Besedilo oblikujte v smiselno povezanih povedih. Izogibajte se splošnim opredelitvam. Besedilo naj bo dolgo od 200 do 350 besed (približno 1–3 strani).

8. naloga

Oglejte si umetniško delo na sliki 8.1 in ga predstavite.

1. Zapišite ime umetnika ali skupine (razen če gre za anonimnega umetnika ali anonimno skupinsko delo), naslov umetniškega dela (pri arhitekturi pa njegovo ime in kraj, kjer stavba stoji), vsaj približen čas nastanka, tehniko ali material, približno velikost in delo slogovno opredelite.
(4 točke)
 2. Razčlenite oblikovne značilnosti dela (oblikovanje telesnosti, oblikovanje prostora (perspektiva), kompozicija, barve, svetloba, tekstura ...; pri kiparstvu in arhitekturi še prostornina, masa, struktura ...) tudi glede na njegove materialne značilnosti in posebnosti v tehnično-obrtni izvedbi.
(3 točke)
 3. Razčlenite vsebinske značilnosti dela (ikonografski motiv, tema, sporočilo ...).
(3 točke)
 4. Navedite okoliščine nastanka umetnine, umetniške vplive in pomen za umetnost.
(3 točke)
 5. Primerjajte delo na sliki 8.1 s tistim na sliki 8.2 glede na vsebino, obliko in vplive na njegov nastanek ter na mlajše umetnike. Poudarite tako podobnosti kot razlike.
(4 točke)
 6. Primerjalno opredelite svoj odnos do obeh del.
(2 točki)
 7. Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.
(1 točka)
- Skupaj 20 točk*

Odgovarjajte tako, da navajate elemente naloge v zaporedju, danem v vprašanjih. Besedilo oblikujte v smiselno povezanih povedih. Izogibajte se splošnim opredelitvam. Besedilo naj bo dolgo od 200 do 350 besed (približno 1–3 strani).

Številka izbrane naloge: _____

[illegible]

[illegible]

Slika 1.1: <https://tinyurl.com/24tbx96d>. Pridobljeno: 30. 3. 2022.

Slika 1.2: <http://www.ancient-egypt.org//kings/01/0101>. Pridobljeno: 7. 6. 2013.

Slika 1.3: <https://tinyurl.com/2cb5thxu>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 1.3a: <https://tinyurl.com/2a2c8yta>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 1.4: <https://tinyurl.com/2bbdsz7g>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 1.5: <https://tinyurl.com/27jmxsj9>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 1.6: <https://stepcdn.com/assets/2017-08/23/13/4scsx/>. Pridobljeno: 21. 4. 2020.

Slika 2.1: www.abcmusictours.com. Pridobljeno: 22. 11. 2012.

Slika 2.2: <https://tinyurl.com/23c5dsbw>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 2.3: M. Hollingsworth, Umetnost v zgodovini človeštva, DZS, Ljubljana, 1993.

Slika 2.4: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/>. Pridobljeno: 5. 2. 2015.

Slika 2.5: G. Hafner, Kreta in Helada, Umetnost v slikah, DZS, Ljubljana, 1969.

Slika 2.6: C. Semenzato, Svet umetnosti, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1991.

Slika 3.1: t.ly/-oMdU. Pridobljeno: 18. 11. 2024.

Slika 3.1a: M. Hollingsworth, Umetnost v zgodovini človeštva, DZS, Ljubljana, 1993.

Slika 3.2: <https://tinyurl.com/2yb6bzzb>. Pridobljeno: 18. 11. 2024.

Slika 3.2a: <https://tinyurl.com/22b5zjot>. Pridobljeno: 18. 11. 2024.

Slika 3.3: <https://tinyurl.com/2amlgwt6>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 3.4: H. W. Janson in A. F. Janson, History of Art, Thames and Hudson, London, 1997.

Slika 3.5: <https://tinyurl.com/ya8nmwpm>. Pridobljeno: 18. 5. 2016.

Slika 4.1: <https://tinyurl.com/2dbcb3h5>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 4.1a: <https://tinyurl.com/29zwyysf>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 4.1b: <https://tinyurl.com/26aa2xa2>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 4.2: <https://tinyurl.com/27x78l5o>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 4.3: H. W. Janson in A. F. Janson, History of Art, Thames and Hudson, London, 1997.

Slika 4.4: <https://tinyurl.com/2b7gwg7f>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 4.5: <https://tinyurl.com/2cavym7l>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 5.1: <https://tinyurl.com/yycvznzb5>. Pridobljeno: 17. 4. 2024.

Slika 5.2: H. W. Janson in A. F. Janson, History of Art, Thames and Hudson, London, 1997.

Slika 5.3: <https://tinyurl.com/yazzzxbo>. Pridobljeno: 28. 5. 2020.

Slika 5.4: več avtorjev, Likovna umetnost, velika ilustrirana enciklopedija, Mladinska knjiga, Ljubljana (slovenska izdaja), 2012.

Slika 6.1: <https://tinyurl.com/2484sooc>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 6.1a: <https://tinyurl.com/2cds37sd>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 6.1b: <https://tinyurl.com/26ufp27j>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 6.2: <https://tinyurl.com/y9kn8clh>. Pridobljeno: 7. 4. 2022.

Slika 6.2a: <https://tinyurl.com/23fnk6bq>. Pridobljeno: 12. 4. 2023.

Slika 7.1: <https://tinyurl.com/28m3kdcq>. Pridobljeno: 18. 4. 2024.

Slika 7.1a: <https://tinyurl.com/27dx3god>. Pridobljeno: 18. 11. 2024.

Slika 7.2: <https://tinyurl.com/22snhpzn>. Pridobljeno: 17. 8. 2024.

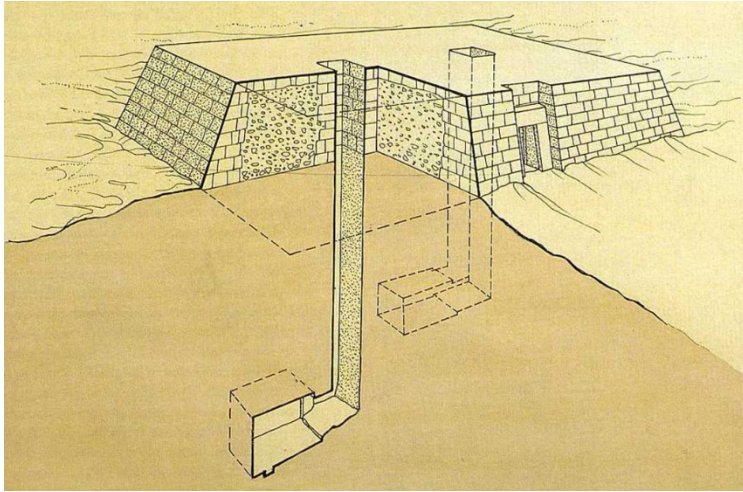
Slika 8.1: več avtorjev, Likovna umetnost, velika ilustrirana enciklopedija, Mladinska knjiga, Ljubljana (slovenska izdaja), 2012.

Slika 8.2: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/2c/>. Pridobljeno: 21. 10. 2022.

Prazna stran

1. naloga: Egipčanska umetnost

Slika 1.1

Slika 1.2

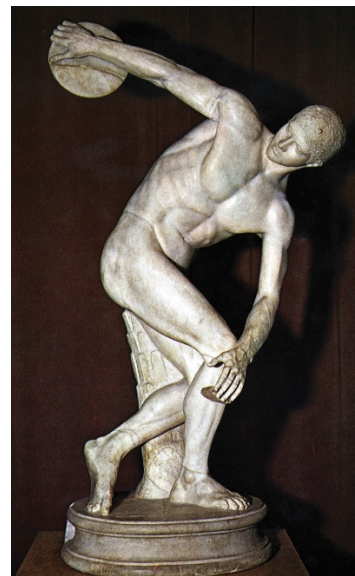
Slika 1.3

Slika 1.3a

Slika 2.2

Slika 2.3

Slika 2.4

Slika 2.5

Slika 2.6

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Slika 3.1a

Slika 3.2a

Slika 3.3

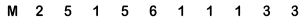
Slika 3.4

Slika 3.5

A large, white, classical-style building with a central dome and porticos, surrounded by trees and a green lawn. The building features a prominent central dome with a brown roof, flanked by two porticos with columns. The facade is white with dark window frames. The building is set on a grassy hill, with several trees in the foreground and background. The sky is clear and blue.

A wide-angle photograph of the interior of the Church of San Lorenzo in Florence. The view is looking up a grand, dark stone staircase that leads to a brightly lit altar area. The walls are dark and feature classical architectural details like columns and niches. The floor is made of reddish-brown tiles.

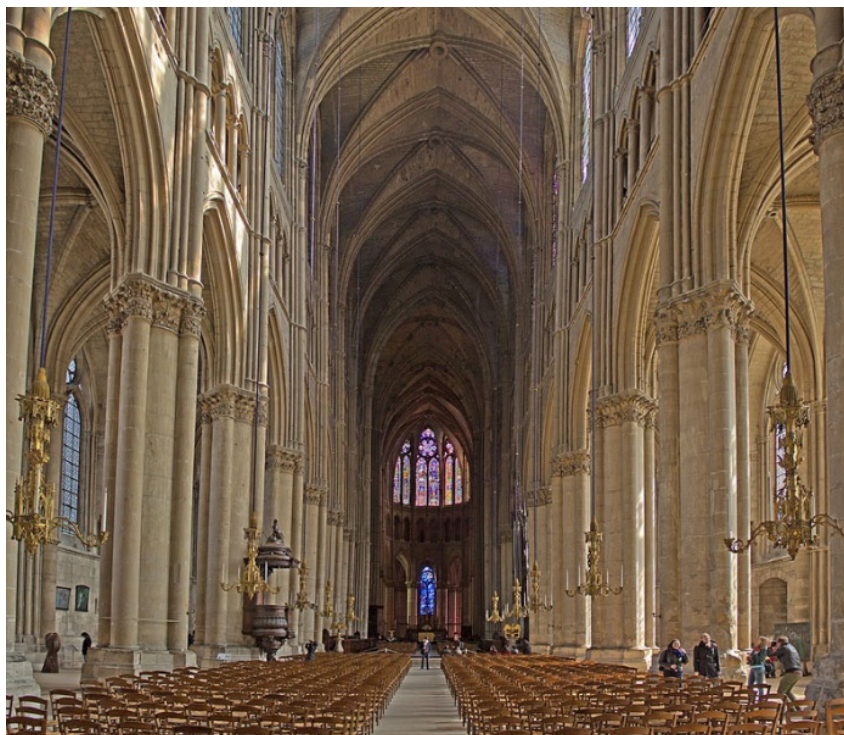

Slika 5.4

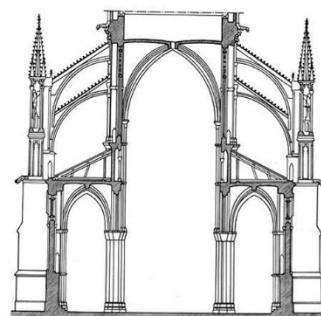
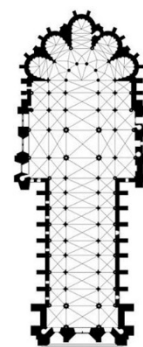
6. naloga

Slika 6.1

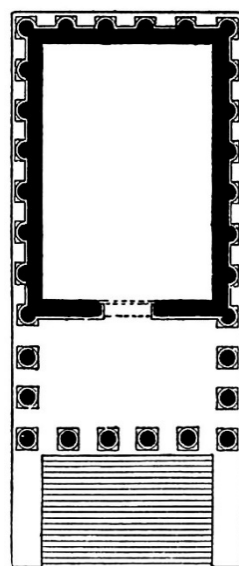
Slika 6.1a

Slika 6.1b

Slika 6.2

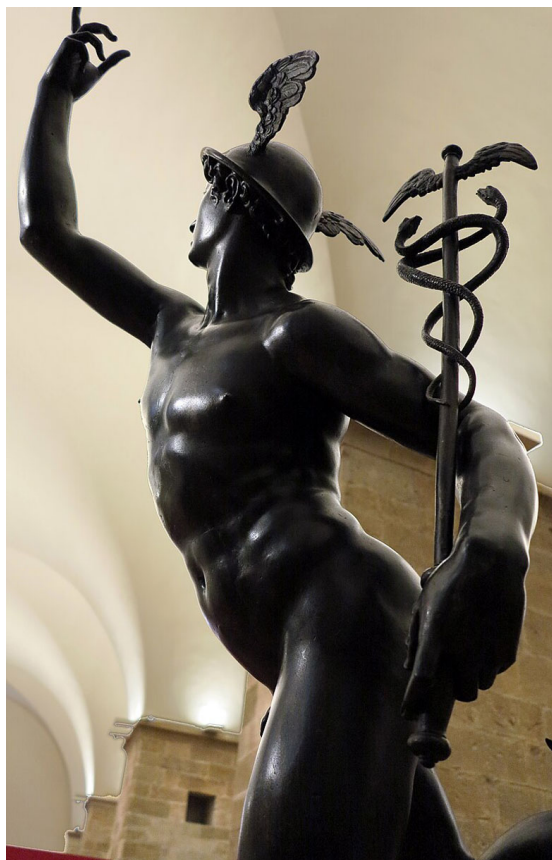
Slika 6.2a

7. naloga

Slika 7.1

Slika 7.1a

Slika 7.2

A portrait of Albertus Magnus by Hans Memling. The subject is a man with long, wavy brown hair and a beard, looking directly at the viewer. He is wearing a brown robe with a fur collar. His right hand is visible, holding a small object. The background is dark. In the upper left corner, there is a small inscription: '1800' above a stylized 'M'. In the upper right corner, there is a Latin inscription: 'Albertus Magnus / Philosophus, Theologus, Doctor / in Universis / Anno 1263'.

A detailed mosaic of Emperor Maximianus and his court. The emperor, Maximianus, is the central figure, wearing a crown and a dark robe with a gold patterned cloak, holding a golden bowl. He is surrounded by nine attendants in various robes. The background is gold, and the mosaic is framed by a decorative border. The name 'MAXIMIANVS' is inscribed above the emperor.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.